

AKONTO REVISJON AS
Postboks 63
3502 HØNEFOSS

VAR REFERANSE
20/9498

DERES REFERANSE

DATO
17.11.2020

Tilsynsrapport

1. Innledning

Finanstilsynet fører tilsyn med revisorer og revisjonsselskap, jf. finanstilsynsloven § 1 første ledd nr. 17. Tilsynet er gjennomført ved at revisjonsselskapet har oversendt etterspurt revisjonsdokumentasjon til Finanstilsynet. Det vises til Finanstilsynets foreløpige tilsynsrapport datert 29. september 2020 og revisjonsselskapets tilsvarende datert 27. oktober 2020. Finanstilsynet har vurdert akseptvurderinger tilknyttet fem revisjonsoppdrag akseptert av revisjonsselskapet i 2020 der tidligere revisor hadde fratrudd.

2. Faktumbeskrivelse

For alle fem klienter har revisor innhentet uttalelse fra tidligere revisor om det foreligger forhold som tilsier at en ny revisor ikke bør påta seg oppdraget, samt bedt om eventuelle nummererte brev, jf. revisorloven § 7-2 første ledd. Revisor har fylt ut en intern sjekkliste "*prosedyre for opptak av nye klienter*" for samtlige av klientene, samt fylt ut skjema for registrering av kundeopplysninger. Deretter er villighetserklæring utstedt.

Identitetskontroll:

For oppdrag A og D har regnskapsfører utført identitetskontroll og oversendt kopier til revisor. Finanstilsynet gjør oppmerksom på at i den grad kundetiltak utføres av andre enn revisor oppstår det plikter etter hvitvaskingsloven § 22 for revisor. Disse pliktene er ikke dokumentert oppfylt.

Revisor har i sitt tilsvarende forklart at det ble gjort på denne måten på grunn av Covid-19 situasjonen og at revisjonsselskapet i ettertid har innført elektronisk ID kontroll via Bank ID.

Vurdering av risiko for hvitvasking og reelle rettighetshavere:

Oppdrag B og C er en del av en gruppering bestående av flere selskap.

Det fremkommer ikke fra revisjonsdokumentasjonen at revisor har identifisert reelle rettighetshavere, jf. hvitvaskingsloven § 14 første ledd, bokstav a.

Oppfølging av mangler påpekt av tidligere revisor:

Det fremkommer ikke for noen av klientene at revisor har vurdert eventuelle modifikasjoner i tidligere års revisjonsberetninger. I oppdrag A, D og E forelå det modifikasjoner i sist avgitte revisjonsberetning.

For oppdrag A presiserte tidligere revisor i sin revisjonsberetning at skattetrekkkonto ikke var benyttet i henhold til skattebetalingsloven i 2018. Revisor har ikke påsett eller vurdert om dette forholdet er rettet før aksept av revisjonsoppdraget.

For oppdrag D ble det av tidligere revisor tatt forbehold om verdien på mellomværende med nærstående selskap, presisert usikkerhet om fortsatt drift, opplyst om forfalte skyldige offentlige avgifter og ulovlig lån. Revisor har ikke påsett eller vurdert om disse forholdene er rettet før aksept av revisjonsoppdraget.

For oppdrag E har revisor etterspurt tidligere nummererte brev og fått oversendt disse. Brevene beskriver ikke tilfredsstillende rutiner, mangelfull avstemning og dokumentasjon av balansen, mulig tapt reell egenkapital og brudd på styrets handleplikt etter aksjeloven, samt brudd på skattebetalingsloven og for sent avlagt årsregnskap. Mulig tapt egenkapital skyldes betydelig usikre verdier på fordringer på blant annet konsernselskaper. Tidligere revisor tok derfor forbehold knyttet til disse fordringene og presiserte vesentlig usikkerhet knyttet til fortsatt drift. I revisors sjekklister i punktet om ledelsens integritet har revisor kommentert "*Det har vært litt trøbbel med dok, men nå er ny regnskapsfører engasjert og da vil dette forhåpentligvis bedres*".

Videre har revisor innhentet en redegjørelse fra revisjonsklienten datert 7. april 2020 om tiltak i morselskapet som skal sikre fortsatt drift. Redegjørelsen inneholder et overordnet budsjett for konsernet, samt dokumentasjon på tilførsel av kapital i morselskapet. Revisor har ikke dokumentert noen egne vurderinger rundt denne redegjørelsen. Revisjonsselskapet ble registrert som ny revisor 8. mai 2020.

3. Finanstilsynets vurderinger

Akseptvurderingene av oppdrag B og C er mangelfulle. Det er grunnleggende for utøvelsen av revisorrollen at revisor innhenter offentlig kunnskap om virksomhetene før aksept og vurderer innhentet informasjon med aktsomhet, jf. revisor loven 7-2 første og § 1-2. Forholdene utgjør brudd på revisorloven § 5-2 annet ledd jf. ISA 220 punkt 12, jf. ISQC1 punkt 26c og hvitvaskingsloven § 9 punkt 1.

At det var startet en prosess for å få inn nye eiere og at revisor i ettertid har mottatt oversikt over ny eierstruktur er uten betydning for Finanstilsynets vurdering.

For disse to oppdragene (B og C) har revisor heller ikke identifisert reelle rettighetshavere i samsvar med hvitvaskingsloven § 14. Dette er brudd på hvitvaskingsloven § 14 første ledd, bokstav c, d og e, jf. § 8. Selv om reelle rettighetshavere ofte vil være sammenfallende med eierne, kan det være forhold som tilsier at situasjonen er en annen. Revisor må derfor dokumentere en vurdering av dette, jf. hvitvaskingsloven § 14 første ledd.

For oppdrag A og D var det revisoren før sist avtroppende revisor som avdekket forholdene beskrevet i punkt 2 i denne tilsynsrapporten. Revisor måtte forstå at sist avtroppende revisor ikke har utført revisjonsarbeid av betydning før fratredelse og heller ikke avgitt revisjonsberetning. Det

at revisor ikke har vurdert forholdene i sist avlagte revisjonsberetning, anses som et alvorlig brudd på revisorloven § 5-2 annet ledd jf. ISA 220 punkt 12 og 13, jf. ISQC1 punkt 27. Videre har revisor ikke dokumentert oppfyllelse av hvitvaskingsloven § 22.

For oppdrag E kommenterer revisor i sin sjekkliste at det var engasjert ny regnskapsfører og at forholdene forhåpentligvis ville bedres. Det ble opplyst om usikkerhet rundt fortsatt drift i revisjonsberetning for årsregnskapet 2018. Da revisjonsoppdraget ble akseptert i mai 2020 hadde ikke revisor nyere regnskapstall enn tall fra årsregnskapet 2018. At revisor ikke har krevd oppdaterte regnskapstall og vurdert disse, er en alvorlig mangel i akseptvurderingen.

I tilsvar til foreløpig tilsynsrapport skriver revisor at han anser at han har utført de forventede handlinger i oppdragsvurderingen og viser til mottatt redegjørelse datert 7 april.

Finanstilsynet er ikke enig, da revisors *vurderinger* opp mot de mangler som tidligere revisor har beskrevet i nummerert brev og revisjonsberetningen ikke fremkommer av dokumentasjonen, herunder hvilken grad innhentet kapital vil tilfalle det aktuelle datterselskapet.

Revisor skulle også krevd de øvrige forholdene avklart og rettet før aksept. Om det av akseptable årsaker ikke var mulig å rette opp før aksept, skulle revisor stilt krav om en forpliktende handlingsplan og vurdert om ledelsen med høy sannsynlighet har evne og vilje til å rette på forholdene.

Forholdet er et alvorlig brudd på ny revisors plikter i forbindelse ved aksept av nytt oppdrag, jf. revisorloven § 5-2 annet ledd jf. ISA 220 punkt 12 og 13 og ISA 570 punkt 12-14 og 16. Bruddet er grovt.

4. Andre forhold

Faktumbeskrivelse

Revisjonsselskapet eies og kontrolleres av revisjonsselskapets eneste oppdragsansvarlige revisor. Eierskapet er gjennom et investeringsselskap. Dette investeringsselskapet har flere andre investeringer, deriblant en langsiktig investering i et regnskapsførerselskap. Dette regnskapsførerforetaket eier, gjennom et 100 % eid datterselskap, 50,1% av et lokalt regnskapskontor. Revisor har påtatt seg revisjonen av foretak som er regnskapskunder av dette regnskapsførerselskapet. Selv om eierandelen er under 1 %, har revisor betydelig økonomisk interesse gjennom sin investering, da revisor eier aksjer for et vesentlig beløp i regnskapsførerforetaket. Revisor og regnskapsfører har dermed felles økonomisk interesse. Det fremgår av revisorloven § 4-7 annet ledd at dersom en revisor har eierandeler i et foretak som utfører rådgivnings eller andre tjenester skal disse eierinteressene ses under ett i forhold til bestemmelsene revisorloven kapittel 4 om uavhengighet.

Finanstilsynets konklusjon

Regnskapsførsel utøvd av regnskapsførerkonsernet skal ses under ett med revisjonstjenester utført av revisjonsselskapet. At eierskapet er knyttet sammen via ett investeringsselskap er uten betydning. Finanstilsynets undersøkelser viser at det er 19 foretak hvor revisjonsselskapet er i brudd med revisorloven § 4-1. Forholdet er også et brudd på revisorloven § 4-7 tredje ledd da forholdet kan være egnet til å reise tvil om revisor uavhengighet og objektivitet. Revisjonsselskapet kan ikke avgi revisjonsberetning for disse oppdragene, og må derfor sørge for rask, men ordnet overgang til en annen revisor. Revisjonsforetaket må innføre rutiner som sikrer at slike konflikter ikke oppstår.

5. Avslutning

Finanstilsynet har avdekket flere brudd på revisors plikter. Finanstilsynets konklusjon er at revisors akseptvurderinger ikke er utført i samsvar med revisorlovens krav. Finanstilsynet mener manglene er alvorlige. Konsekvensene av mangelfulle akseptvurderinger, herunder manglende vurderinger av fortsatt drift, muliggjør at foretak kan drive videre i strid med lovfastsatte plikter. Det er også påvist mangler i kundekontrollen etter hvitvaskingsloven. I tilsvarebrev til Finanstilsynet skriver revisor at det i ettertid blant annet er tatt i bruk verktøy som de anser som gode verktøy for å oppfylle kravene. Finanstilsynet ber om at revisjonsselskapet forsikrer seg om at det iverksettes tiltak for å forhindre lignende brudd på revisorloven og hvitvaskingsloven.

At revisor er uavhengig av klienten og klientens regnskapsfører er grunnleggende for tillit til revisors arbeid og revisjonsinstituttet. Brudd på uavhengighetsreglene er derfor svært alvorlig. Revisor har meddelt at aktuelle klienter vil bli overført til annen revisor for årsregnskapsrevisjonen 2020.

Finanstilsynet forutsetter at de påpekte forhold rettes opp i, og at revisjonsselskapet sørger for at tilsvarende alvorlige brudd på revisorloven ikke gjentar seg. Dersom det igjen konstateres grove brudd på revisors plikter etter lov og forskrift, vil Finanstilsynet måtte vurdere om dette skal få konsekvenser for både revisjonsselskapets og aktuelle revisorers godkjenning.

For Finanstilsynet

Anders Grini
senior tilsynsrådgiver

Lene Langsrud
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.